

35. Elintarvikekeskus

Elintarvikekeskuksen henkilökunnan lukumäärä oli 188 (ed. v. 195), josta määrästä oli ruokatehtaassa 69, ruokaloissa 86, Herttoniemen kasvisvarastossa 5, kuljetuselimessä 14 sekä kassa- ja tiliosastossa 14. Vakinaisia viranhaltijoita oli 85 ja tilapäisiä yksi. Työsopimussuhteessa oli 102 henkilöä.

Laitoksen henkilökunnan terveys oli suhteellisen hyvä lukuun ottamatta muutamia pitkäaikaisia sairauksia.

Ruokaloita tarkastaneet emännät kiinnittivät erikoista huomiota yleiseen hygieniaan sekä ruoan käsittelyyn ja tarjoiluun.

Laitoksen toiminta. Laitoksen tehtävänä oli hankkia ja toimittaa ruokatarvikkeita sekä valmistaa ruokaa kaupungin laitoksille ja kaupunginhallituksen luvalla suorittaa muutakin ruokatarvikkeiden välittämistä, samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Laitoksen toiminta kohdistui pääasiallisesti ruoan valmistamiseen ja toimittamiseen kaupungin kansa- ja ammattikouluille, kunnallisille ruokaloille sekä ruokatarvikkeiden hankintaan ja välittämiseen kaupungin laitoksille.

Ruokatarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa 102 kansakoululle, 6 ammattikoululle, 6 suomenkieliselle oppikoululle, 1 ruotsinkieliselle oppikoululle, 17 kunnalliselle ruokalalle, 2 koulupuutarhalle, Hammasteknikkokoululle, Kulta-seppäkoululle, Tutkinta-asemalle, Vaihetyökeskukselle ja huoltolautakunnan työtuville.

Ruokatarvikkeita välitettiin kaupungin

sairaaloille, Koskelan sairaskodille, 4 vanhainkodille, Toukolan hoitokodille, 12 opetuskeittiölle, 15:lle lastensuojelutoimen laitokselle, 92 lastentarhalle ja 3 kesäsiirtolalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeiden hankintaelimenä yhdessä sairaalalautakunnan alaisten sekä huolto-, lastensuojelu- ja lastentarhain lautakuntien alaisten laitosten kanssa.

Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksen hankintajaosto, johon kuuluivat toimitusjohtaja, kamreeri, pääemäntä ja keskusvaraston hoitaja.

Kansakoulujen uusi ruokajärjestelmä. Kaupunginhallituksen 29.12.1966 tekemän päätöksen mukaisesti siirtyminen kaupungin kansakouluruokailun uuteen järjestelyyn tapahtui asteittain vuosina 1967 ja 1968. Järjestelmän mukaan n. 50 koulua (oppilaita 32 000—34 000) kuului eines-keittoruokailuun ja n. 30 koulua (oppilaita 4 000—5 000) pakasteruokailuun.

Koulut oli jaettu kahteen ryhmään: suuret yli 300 oppilaan koulut ja pienet alle 300 oppilaan koulut. Suurille kouluille jaettiin eineskeittoruokaa siten, että joka toinen päivä niille toimitettiin tehtailta einesruokaa ja joka toinen päivä elintarvikekeskuksen valmistamaa keittoruokaa. Jotta tasapuolinen ja vaihteleva ruokavalikoima saavutettaisiin eineskeittolinjalla vähennettiin puurojen ja vellien osuutta ja vastaavasti keittoja lisättiin. Pienille kouluille jaettiin yksinomaan pakasteruokaa sitä valmistavilta tehtailta. Siirtyminen uuteen järjestelmään toteutettiin

suunnitelman mukaisesti niin, että vuoden aikana kaikki kansakoulut saivat joko yhdistettyä eines-keittoruokaa tai pakasteruokaa. Kouluruokaan kuului valmiin ruoan lisäksi maitoa ja leipää kaikkina viikonpäivinä, voita kahtena viikonpäivänä ja raakoja kasviksia yhtenä viikonpäivänä. Keittolinjaan kuuluville kouluille toimitettiin sulatejuustoa ja keksejä kerran viikossa.

Eines- ja pakastetehtaat kehittivät niitä ruokalaatuja, joista lapset pitivät ja jotka täyttivät kouluhallituksen v. 1967 määräämät ravinto-opilliset vaatimukset.

Ruokailussa kiinnitettiin huomiota pöytätapoihin ja oppilaiden omatoimisuuteen ruoan jakajina. Myös »baaritarjoilu» pakasteruokailussa kokeiltiin onnistuneesti.

Hankitut tärkeimmät ruoka- ym. tarvikkeet:

ruokaleipää	18 194 kg
kahvileipää	11 775 »
jauhoja	45 775 »
suurimoita ja hiutaleita ...	34 225 »
makarooneja	5 015 »
herneitä	37 036 »
kidesokeria	36 920 »
palasokeria	7 050 »
siirappia	952 »
omenamarmelaadia	1 200 »
kahvia	8 685 »
teetä	80 »
kaakaota	320 »
kuivattuja hedelmiä	6 084 »

maitoa	1 941 544 l
piimää	39 924 »
ruokaöljyä	2 350 »
verta	3 008 »
voita	26 993 kg
margariinia	10 000 »
suolaa	13 240 »
sipulia	7 655 »
makkaraa	25 737 »
raavasta	152 970 »
vasikkaa	82 466 »
sikaa	40 475 »
lammasta	651 »
maksaa	14 258 »
kieltä	3 565 »
kanoja	3 820 »
kalaa (tuoretta, savustettua ja pakastettua)	4 701 »
silliä	1 468 »
puolukoita	17 275 »
virvoitusjuomia	128 664 pulloa
pilsneriä	49 152 »
savukkeita	123 000 rasiaa
sikaareja	6 235 kpl
piipputupakkaa	2 800 pussia

Keskusvarasto. Laitoksen omaan sekä eräiden muiden kaupungin laitosten käyttöön hankitut vilja- ja siirtomaatuotteet varastoitettiin osittain Helsinginkatu 24:ssä olevaan keskusvarastoon.

Sairaaloille ja muille kunnallisille laitoksille hankitut lihatuotteet toimitettiin kaupungin teurastamolaitokselta suoraan ao. laitoksille.

Herttoniemen kasvisvaraston välitystoiminta

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	puna- juurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
Varastossa 1.1.1968	85 645	8 750	5 334	3 112	36 378	139 219
Välitettiin						
elintarvikekeskukselle	269 557	8 295	4 871	4 565	16 289	303 577
muille kaupungin laitoksille ...	499 507	47 276	21 027	14 893	40 545	623 248
Varastossa 31.12.1968	147 101	8 191	743	784	10 624	167 443
Yhteensä	1 001 810	72 512	31 975	23 354	103 836	1 233 487

Vapaiden varastotilojen vuokralleanto. Herttoniemen kasvisvarastosta annettiin vuokralle kasvisten varastoimista varten vapaata tilaa seuraaville toiminimille:

	Vuokra	
	1968 mk	1967 mk
O. Backman & Co	5 175	4 830
Helsingin Satamaväen Osuus- ruokala	2 100	1 470
Suomen Osuuskauppojen Kes- kuskunta	4 238	5 276
Presto Peruna	1 995	2 730
Talous-Osakekauppa	1 833	1 260
Satotukku	1 470	3 360
Rasvatuote Oy	1 890	1 785
Satosäilyke	420	1 680
Yhteensä	19 121	22 391

Ruoan valmistus. Annoksia valmistettiin seuraavat määrät:

kansakouluille	2 127 645
ammattikouluille	228 279
oppi- ja eräille muille kouluille ...	161 517
leikkikentille ja koulupuutarhoille	167 532
kunnallisille ruokaloille	665 760
huoltolautakunnan työtuville	33 403
Vaihtoyökeskukselle	14 164
erityiskoululle	11 142
lastensuojelulautakunnan tutkin- ta-asehalle	10 279
kaupunginhallituksen tilaisuuksiin	12 144
Yhteensä	3 431 865

Annosten lukumäärässä oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna 1 734 456 annosta. Annosten lukumäärän laskutavassa tehtiin muutos (ed. v. 11 = 2 annosta, v. 1968 11 = 3 annosta).

Elintarvikekeskuksen ylläpitämät ruokalat olivat: huoltoviraston työhuoltotoimiston, työtupien ja ruokatehtaan henkilökunnan

ruokala, kaasulaitoksen ruokala, liikennelaitoksen viisi, rakennusviraston kaksi ja sähkölaitoksen viisi ruokalaa sekä Kallion virastotalon virkamiesruokala ja metrotoimikunnan ruokala.

Tulot ja menot. Laitoksen tulot olivat 6 930 817 mk sekä luontoisetukorvaukset 77 330 mk, yhteensä 7 008 147 mk.

Liikevaihdon ryhmitys:

	1968 mk	1967 mk
Kansakoulut	2 658 036	3 138 294
Ruokalat	2 041 110	1 828 097
Sairaalat	793 535	714 054
Huoltotoimi	144 411	402 004
Muut kaupungin laitok- set	849 298	722 116
Muu liikevaihto (mm. oppikoulut)	144 426	154 403
Luontoisedut	77 331	62 040
Yhteensä	7 008 147	7 021 008

Liikevaihdon jakautuminen: Kaupungin laitokset

	1968 mk	1967 mk
Raaka-aineita	1 410 769	1 298 617
Ruokaa	3 322 789	3 673 029
Sekalaista	3 656	4 821
Yhteensä	4 737 214	4 976 467

Muut ostajat

Raaka-aineita	10 798	1 047
Ruokaa	2 214 417	1 997 574
Sekalaista	45 718	45 920
Yhteensä	2 270 933	2 044 541

Menot olivat kaikkiaan 7 816 758 mk.

Elintarvikekeskuksen tilivuoden tulos oli tappiollinen 808 611 mk.